

WIELKIE TEMATY
LITERATURY
AMERYKAŃSKIEJ

Tom 7: Miłość

Prace Naukowe

Uniwersytetu Śląskiego
w Katowicach
nr 3619

50 lat
Uniwersytetu
Śląskiego
w Katowicach

WIELKIE TEMATY LITERATURY AMERYKAŃSKIEJ

Tom 7: Miłość

pod redakcją
Soni Caputy i Agnieszki Woźniakowskiej

Redaktor serii: Historia Literatur Obcych
Magdalena Wandzioch

Recenzent
Paweł Frelik

Spis treści

Wstęp (Sonia Caputa, Agnieszka Woźniakowska)	7
Elżbieta Wilczyńska W cieniu Pocahontas. Miłość między białymi i Indianami na przełomie XVIII i XIX wieku	11
Dagmara Wiercińska Walta Whitmana miłość do życia	33
Agnieszka Woźniakowska O samotności i miłości w <i>Pożądaniu w cieniu więzów</i> Eugene'a O'Neill'a	45
Brygida Gasztold Miłosne transgresje żydowskich bohaterów: wykluczenie, awans społeczny i pytanie o tożsamość	57
Anna Chyla O bólu dorastania i umiłowaniu dzieciństwa w <i>Buszującym w zbożu</i> , czyli jak kochał Holden Caulfield	81
Bojana Bujwid-Sadowska Między fantazją a rzeczywistością, między erotyzmem a wyobraźnią. Miłość w prozie Anaïs Nin	91
Agnieszka Gondor-Wiercioch Miłość w kontekście etnicznym - rekonstrukcja więzi wspólnotowych w <i>Love Medicine</i> Louise Erdrich i <i>Caramelo</i> Sandry Cisneros	103
Iwona Filipczak Miłość od kuchni. O roli jedzenia w wybranych utworach pisarek hindusko- -amerykańskich	121

Sonia Caputa	
Zakazana miłość i kobiety upadłe w wybranych opowiadaniach Anthony'ego Bukoskiego i Stuarta Dybka	137
Vesna Bratic	
Chora miłość. Miłość jako kłamstwo umysłu w <i>A Lie of the Mind</i> Sama She- parda	151
Alicja Bembien	
MM + NK = WM, czyli dlaczego Marilyn Manson zakochałby się w nadkobiecie	165
Indeks osobowy (zestawiły Sonia Caputa, Agnieszka Woźniakowska)	181
Noty o Autorach	187

Wstęp

Oddajemy do rąk Państwa kolejny, siódmy już tom *Wielkich tematów literatury amerykańskiej*. Tym razem motywem przewodnim zbioru stała się miłość. Autorzy jedenastu zamieszczonych w zbiorze tekstów próbują odpowiedzieć na pytanie, czy rzeczywiście miłość jest wielkim tematem amerykańskim. Czy członkowie tego społeczeństwa, na ogół postrzeganego jako pragmatyczne, materialistyczne i konsumpcyjne, cenią uczucie miłości? Czy istnieją, a jeśli tak, to jakie są literackie obrazy miłości w literaturze (i kulturze) amerykańskiej? Niniejszy tom podejmuje próbę odpowiedzi na te i podobne pytania.

Otwierający tom artykuł Elżbiety Wilczyńskiej stanowi próbę analizy mitu Pocahontas i związków tej bohaterki z Johnem Smithem i Johnem Rolfe'em. Przedmiotem refleksji autorki jest wpływ tego mitu na sposoby przedstawiania związków między białymi i Indianami w dziewiętnastowiecznych powieściach takich amerykańskich autorów, jak James Fenimore Cooper, Lydia Maria Child i Catherine Maria Sedgwick. Dagmara Wiercińska, autorka kolejnego artykułu, poświęciła swój tekst twórczości Walta Whitmana, a w szczególności opisaniu różnorodnych sposobów, w jakie wyrażał on swoją miłość do życia. Podkreśliła holistyczny charakter postrzegania świata przez tego amerykańskiego barda, zwłaszcza jego miłość do każdego przejawu życia – między innymi do natury, drugiego człowieka, a także samego siebie. Agnieszka Woźniakowska odczytała na nowo *Pożądanie w cieniu więzów* Eugene'a O'Neill'a, odnosząc dramat do tekstu opublikowanego przez niemieckiego filozofa Ericha Fromma *O sztuce miłości*. W analizie zwróciła szczególną uwagę na miłość jako próbę wyzwolenia się człowieka od samotności. Odmienne postawy żydowskich bohaterów wobec małżeństw mieszanych są przedmiotem rozważań Brygidy Gasztold, która dokonuje analizy trzech odległych czasowo powieści: *Dziejów Tewji Mleczarza Szolema Alejchema* (1906), *Salome of the Tenements* Anzi Yezierskiej (1923) oraz *Przeciwżycia* Philipa Rotha (1986), podkreślając religijne, kulturowo-etniczne i narodowościowe wymiary tego problemu. Kolejny artykuł, autorstwa Anny Chyli, przedstawia koncept bra-

terskiej miłości w *Buszującym w zbożu* Jerome'a Davida Salingera. Potrzeba miłości nastoletniego bohatera powieści do młodszego rodzeństwa jest szczególnie widoczna w konfrontacji z fałszywym i pozbawionym pozytywnych uczuć światem dorosłych.

W artykule na temat filozofii „nowej erotyki” i „nowej kobiety” – filozofii wypływającej z twórczości Anaïs Nin oraz jej rozumienia miłości – Bojana Bujwid-Sadowska zwraca szczególną uwagę na fragmentaryczność w prezentowaniu postaci kobiecych w prozie Nin; zabieg ten uwypukla wielowarstwowość ich miłości. Miłością w kontekście etnicznym zajmuje się Agnieszka Gondor-Wiercioch, która w swoim artykule pokazuje istotną rolę więzi rodzinnych i wspólnotowych w prozie dwóch współczesnych amerykańskich pisarek: Louise Erdrich, należącej do grupy Indian Odźibwe, oraz Sandry Cisneros, autorki mającej korzenie meksykańskie. Analiza komparatystyczna zbioru opowiadań *Love Medicine* Erdrich oraz bestsellerowej powieści *Caramelo* Cisneros pozwala Gondor-Wiercioch nakreślić szerszy kontekst historyczno-kulturowy związany z rekonstrukcją etnicznych więzi wspólnotowych i analizą metysażu oraz zwrócić uwagę na kluczową rolę kobiet-duchów w przekazywaniu dziedzictwa kulturowego. Wątek miłości jest także mocno uwydatniony w prozie pisarek amerykańskich pochodzenia hinduskiego. Iwona Filipczak pisze o tym, w jaki sposób miłość jest przedstawiana za pomocą motywów kulinarnych w powieści Bharati Mukherjee *Jasmine*, w *Mistrzyni przypraw* Chitry Banerjee Divakaruni oraz w opowiadaniu Jhumpy Lahiri pt. *Tymczasowa awaria*. Opierając się na założeniach Sau-Ling Wong oraz Anity Mannur, dowodzi, iż powieści Mukherjee i Divakaruni przepełnione są motywami kulinarnymi użytymi do przedstawienia różnych odcieni miłości, ale obrazowanie związane z pożywieniem komunikuje jednocześnie problematykę różnic kulturowych i kwestie związane z kształtowaniem się tożsamości etnicznej.

Wątki miłosne pojawiają się także w amerykańskiej literaturze etnicznej tworzonej przez pisarzy pochodzenia polskiego. Sonia Caputa analizuje motyw zakazanej miłości w wybranych opowiadaniach Anthony'ego Bukoskiego i Stuarta Dybka, odwołując się do głoszonych przez Natalie Friedman i Svetlanę Boym postulatów, zgodnie z którymi mający trudności z asymilacją bohaterowie prozy pisarzy mniejszościowych w USA, opanowani nostalgią, podświadomie pragną wrócić do kraju swoich przodków. Bohaterów ma do tego wieść cudzołóstwo i nawiązywanie intymnych kontaktów z kobietami lekkich obyczajów. Kwestia chorej miłości jako kłamstwa umysłu została poruszona w artykule Vesny Bratić, która poddała analizie sztukę *A Lie of the Mind* pióra amerykańskiego dramatopisarza Sama Sheparda. Autorka tekstu prezentuje zawiłe związki uczuciowe pomiędzy członkami rodziny ukazanej w *A Lie of the Mind* i udowadnia, że model tradycyjnej rodziny nie sprawdza się, a miłość może zostać sprowadzona do zwykłego „odżywiania”.

Zupełnie innym artykułem, który wpisuje się w obszar badań raczej kulturoznawczych niż literaturoznawczych (stąd usytuowanie w części *Varia*), jest tekst Alicji Bembien dotyczący koncepcji miłości do kobiety; koncepcję tę amerykański muzyk i skandalista Marylin Manson buduje na podstawie przyjętej przez siebie Nietzscheańskiej idei (nad)człowieka. Autorka artykułu, opierając się na tekstach piosenek Mansona z jego ostatniej płyty pt. *The Pale Emperor*, z sukcesem udowadnia tezę, że Mansonowska miłość jest katalizatorem woli mocy.

Problematyka poruszana przez autorów zamieszczonych w niniejszym tomie *Wielkich tematów...* artykułów dowodzi, że temat miłości w literaturze i kulturze amerykańskiej może być traktowany w sposób kontrowersyjny oraz niejednoznaczny. Mamy nadzieję, że tom ten dostarczy Państwu interesującej lektury i być może sprowokuje do polemiki na temat miłości.

Sonia Caputa,
Agnieszka Woźniakowska

Redakcja
Magdalena Starzyk

Projekt okładki
Emilia Dajnowicz

Redakcja techniczna
Małgorzata Pleśniar

Korekta
Marzena Marczyk, Renata Śliż

Łamanie
Alicja Załęcka

Copyright © 2017 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336

ISBN 978-83-226-3147-8
(wersja drukowana)

ISBN 978-83-226-3148-5
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 12,0. Ark. wyd. 13,5. Papier
Sora Matt 90 g, vol. 1.2. Cena 20 zł (+ VAT)

Druk i oprawa:
„TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.”, Sp.K.,
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław